

Kemin kaupungin resurssiviisauden tiekartta 2025-2029

Ympäristölautakunta 23.09.2025 § 78

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö, ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Fisu (Finnish Sustainable Communities) on edelläkävjäkaupunkien ja -kuntien yhteisö, jonka jäsenet tavoittelevat vuoteen 2050 mennessä hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisesti kestävästä kulutuksesta.

Kemin kaupunki liittyi FISU-verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä 9.9.2024 § 71.

FISU-verkoston liittymisen yhtenä edellytyksenä oli että kunta laatii pitkän aikavälin tiekartan tai toimintasuunnitelman vuoden sisällä liittymisestä ja kunta huomioi resurssiviisautavoitteet ja -toimenpiteet osana päätöksentekoa ja johtamista.

Resurssiviisauden tiekartalla kunta edistää hiilineutraaleja toimintamalleja ja kiertotaloutta. Niillä on kolme pää tavoitetta seuraavasti

- **Ei kasvihuonekaasupäästöjä 2050:** kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä.
- **Ei jätettä 2050:** kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
- **Ei ylikulutusta 2050:** kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

Ensimmäinen välitavoite on vuosi 2030, jolloin

- kunnan kasvihuonekaasupäästöjen tulisi olla 80% pienempiä vuoden 2007 tasosta ja minimissään vähintään 60% pienempiä. 80% päästövähennystavoite on sama kuin Hinku-verkossa, johon Kemin kaupunki myös kuuluu.
- kotitalousjätteen määrä Fisuseuduilla vähenee ja kierrätysaste nousee saavuttaen 65% tason vuoteen 2030 mennessä, ja
- kulutusperäinen hiilijalanjälki puolittuu vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta.

Resurssiviisaus on siis kykyä käyttää erilaisia resursseja kestävässä kehityksessä edistävällä tavalla.

Resursseilla tarkoitetaan luonnonvaroja, raaka-ainetta, energiaa, tuotteita ja palveluja, tiloja ja aika. Resurssiviisaus on vastaus ekologisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin haasteisiin, joiden ratkaiseminen on ihmisten ja yhteiskunnan kannalta elintärkeää tulevaisuuden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Resurssiviisauden tavoitteet ovat kunniahimoisia ja niiden tavoittelemiseen vaatii kaukokatseisuutta, sitoutumista ja konkreettisia tekoja.

Resurssiviisaus-toimintamalli on jaettu viiteen aihealueeseen, joilla on erityisen suuri merkitys resurssiviisauden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Nämä aihealueet ovat: 1) Energiantuotanto ja -kulutus, 2) Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne, 3) Kulutus ja materiaalikierrot, 4) Ruuan tuotanto ja kulutus sekä 5) Veden käyttö ja luonnonvedet.

Liitteenä on Kemin kaupungin ensimmäinen resurssiviisauden tiekartta ja se kattaa valtuustokauden 2025-2029.

Tässä tiekartassa on keskitytty lähinnä ympäristötoimialaan, koska kaupungin kiinteistömässä, jota ympäristötoimiala hallinnoi, käyttää runsaasti energiaa kaukolämmön, sähkön ja veden muodossa ja näistä aiheutuu kasvihuonekaasupäästöjä. Ympäristötoimiala toteuttaa merkittävästi myös kiinteistöjen korjaus- ja uudisrakentamista sekä infrarakentamista ja -kunnossapitoa.

Tiekartassa on myös elinvoimatoimialan ”kaistoja”, sillä varsinkin kaavoituksella ja maankäytöllä on yhtymäkohtia ja rajapintoja ympäristötoimialaan.

Edellä mainituista toiminnoista aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä ja jätteiden muodostumista sekä jätteiden hyötykäyttöä voidaan vähentää suunnitelmallisella resurssiviisauten pohjautuvalla toimenpideohjelmalla.

Tiekartta uusitaan valtuustokausittain ja sitä laajennetaan kokemuksen karttuessa tarvittaessa kaupungin muille toimialoille.

Resurssiviisauden tiekartassa mainittujen ”kaistojen” toimenpiteiden toteuttamiselle on määritelty vastuutaho ja vastuuhenkilöt.

Toimenpiteiden toteuttaminen raportoidaan kaupunginvaltuustolle tilinpäätösten yhteydessä ja ensimmäisen kerran maaliskuussa 2027, jolloin saadaan täyteen ensimmäinen ”resurssiviisausvuosi”.

Toimenpiteiden toteutuminen raportoidaan tässä yhteydessä myös ympäristölautakunnalle. Raportoinnin toteuttamisen toteuttavat tiekartassa mainitut vastuuhenkilöt.

Fisu-verkoston koordinaattoreina toimivat Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Motiva, jotka yhdessä muodostavat Fisu-kuntia tukevan palvelukeskuksen.

Palvelukeskus tuottaa Fisu-kuntien indikaattoritiedot kasvihuonekaasupäästöistä (vuosittain), materiaalihäviöindikaattorit (joka toinen vuosi), kotitalousjäteindikaattorit (joka toinen vuosi) ja tiedon kunnan ekologisesta jalanjäljestä (kolmen vuoden välein).

Kun Fisu-kunta on hyväksynyt valtuuston päätöksellä kunnalle resurssiviisauden tiekartan, se toimitetaan Fisu-palvelukeskuksen yhdyshenkilöille, joka laittavat sen Fisu-verkoston Internet-sivuille (fisu.fi), missä kaikkien kuntien tiekartat ovat julkisesti nähtävillä.

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta hyväksyy resurssiviisauden tiekartan 2025-2029 ja esittää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi. Hyväksymisen jälkeen tiekartta lähetetään Fisu-palvelukeskuksen yhdyshenkilöille.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi resurssiviisauden tiekartan 2025-2029 ja esittää sen edelleen kaupunginhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi. Hyväksymisen jälkeen tiekartta lähetetään Fisu-palvelukeskuksen yhdyshenkilöille.

Kaupunginhallitus 29.09.2025 § 367

Valmistelu

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus hyväksyy osaltaan ympäristölautakunnan valmisteleman suunnitelman ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös Viivi Järvelä esitti Kalle Huuskon, Sari Ekorren ja Tuomas Paanasen kannattamana, että suunnitelmaan lisätään:

- Kehitetään talvipyöräilymahdollisuuksia ja otetaan ne talvikunnossapidossa huomioon. Tuetaan saattoliikenteen vähentämistä päiväkot-, koulu- ja opiskelumatkoilla hyvinvointi- ja ympäristötoimialojen yhteistyönä.

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi osaltaan ympäristölautakunnan valmisteleman suunnitelman Viivi Järvelän lisäyksen kanssa ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.

Kaupunginvaltuusto 06.10.2025 § 109 485/00.01.05/2025

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy ympäristölautakunnan valmisteleman suunnitelman seuraavalla lisäyksellä: Kehitetään talvipyöräilymahdollisuuksia ja otetaan ne talvikunnossapidossa huomioon. Tuetaan saattoliikenteen vähentämistä päiväkot-, koulu- ja opiskelumatkoilla hyvinvointi- ja ympäristötoimialojen yhteistyönä.

Päätös Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö selosti asiaa kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä ympäristölautakunnan valmisteleman suunnitelman seuraavalla lisäyksellä: Kehitetään talvipyöräilymahdollisuuksia ja otetaan ne talvikunnossapidossa huomioon. Tuetaan saattoliikenteen vähentämistä päiväkot-, koulu- ja opiskelumatkoilla hyvinvointi- ja ympäristötoimialojen yhteistyönä.